

3. december 2009

2009-550/0005

CG/SHØ

Ansøgning til Kulturarvsstyrelsens udviklingspulje

Ansøger: ARKEN Museum for Moderne Kunst
Skovvej 100
2635 Ishøj
Telefon: 43 57 02 22
Email: reception@arken.dk

Ansøgers navn: Christian Gether

Ansøgers stilling og uddannelse: Direktør, adj. Professor, mag. art. & cand. mag.

Projektets titel: Forundersøgelse til model for udvikling og drift af fremtidens kunstmuseum

Resumé af ansøgning: Der ansøges om sum til at udføre en forundersøgelse med henblik på etablering af forskningsprojektet: "Fremtidens kunstmuseum". Forundersøgelsen resulterer i en definition af den forståelsesmæssige ramme, en forskningsstrategi og et seminar om den danske museumsmodel. Rapporten indeholder anbefalinger til museumsområdet fremtidige udvikling.

Ansøgt beløb: DKK 372.000

Baggrund:

Er museet i 'synk' med tidens tendenser og krav? Og forstår museumsvesenet at læse tiden og at kommunikere med fremtidens brugere – samtidig med at et højt kunstfaglige niveau fastholdes?

I de senere år har museumsinstitutionen indtaget en stadig mere central placering i den offentlige bevidsthed og i samfundsøkonomien. Samfundet og private tilfører kolossale summer til museerne – og kunsten, kulturgenstandene og de relaterede institutioner betegnes som 'a booming industry'. Museet får stadig større betydning for udviklingen af befolkningens dannelsesniveau og ikke mindst kreative potentiale. Derfor er det relevant at undersøge, om museumsinstitutionen er 'gearet' til at møde fremtidens udfordringer, og om samfundet får det optimale ud af investeringerne.

Museumsinstitutionens store betydning i fremtidens samfund gør, at der er et stort behov for at udvikle ny viden om museet som virksomhed, om hvordan man driver en moderne kunstinstitution med økonomisk og kunstfaglig succes, og om hvordan man udvikler nye strategier, således at kunsten og kulturen bliver for alle.

ARKEN ønsker gennem en forskningsbaseret undersøgelse af museumsinstitutionen at nytænke og udvikle alle dele af museumsvæsenet: formidling, udstillingsdesign, forskning, markedsføring, økonomistyring, personaleledelse, strategisk planlægning, fundraising, mv., således at samfundet får mest muligt ud af de nye muligheder, der ligger i fremtidens oplevelsesøkonomier. Samtidig ønsker ARKEN at bidrage til, at kunsten og kulturen opleves som vedkommende for alle. Vi mener, at forudsætningen for at samtidskunsten, som er ARKENs særlige indsamlingsområde, kan bredes ud "til alle" er et forskningsbaseret fundament, som er placeret på kunstmuseet. Kunstmuseet er det oplagte sted, da museet netop befinder sig mellem universitetsmiljøet og den brede offentlighed.

Det danske museumsvesen står i en overgangsfase, og det er nu tid at definere og udfordre den danske museumsmodel, som vi inden for kunstens felt kender den fra Louisiana, ARKEN, Ordrupgaard m.m. Museerne bevæger sig fra at være rene arkiver til at være dynamiske udbydere af kulturoplevelser i dansk og international konkurrence. De seneste år er konkurrencen på det internationale museumsmarked øget mærkbart. Det skal den danske museumsverden ruste sig bedre til. Forskning er i den sammenhæng et område, som bør styrkes markant. Det er ARKENs vurdering, at det danske museumsvesen har behov for en samlende vidensudvikling, som sætter vægtige pejlemærker for kunstmuseets rolle i fremtiden – og at denne vidensudvikling bedst skabes i snitfladen mellem teori og den daglige praksis. Derfor finder vi det afgørende, at vidensudviklingen placeres fysisk i den daglige praksis, dvs. på museet, og at der etableres stærke forbindelser til det teoretiske regi, som er lokaliseret både på museet og på andre forskningsinstitutioner.

Samtidskunsten og museet

Det bevidst drevne kunstmuseum synes i dag på mange måder at udvikle sig i overensstemmelse med de hovedtendenser, der er inden for samtidskunsten.

Samtidskunsten er orienteret mod den kropslige oplevelse, beskueren og performativitet. For mange samtidsværker gælder det, at værkets betydning opstår ved gæstens aktive deltagelse i værket. Tre samtidskunstnere, som eksemplificerer denne tendens, er Olafur Eliasson, Katharina Grosse og Jeppe Hein.

På samme måde har kunstmuseet i de senere år udviklet sig til et mere performativt sted, hvor man er opmærksom på oplevelsen og brugeren og på at styrke relationen mellem dem. Det er vigtigt at analysere og videreudvikle denne dynamiske relation. Det er under alle omstændigheder af afgørende vigtighed, at museumsinstitutionen opfatter sig selv som en dynamisk størrelse, som hele tiden søger at opdatere sig selv i forhold til den omgivende virkelighed, samtidig med at museets kerneværdier bevares.

Metode

I udviklingen af "den danske museumsmodel" tager ARKEN udgangspunkt i vores placering mellem teori og praksis. Som det er i dag, udvikles teorierne omkring museets rolle og funktion i samfundet på universiteterne – og ofte synes det, som om den praktiske virkelighed ikke bliver taget i betragtning i forbindelse med denne teoridannelse. På ARKEN, hvor den praktiske virkelighed og dermed den direkte erfaringsgrund findes i huset, vil vi med afsæt i den daglige praksis og dataindsamling etablere nye strategier for fremtidens museumsdrift. Samtidig vil strategiernes visionære aspekt ikke blive begrænset af det praktiske. Det visionære vil derimod fortsat være et pejlemærke i udviklingen af strategierne.

På museet kan vi sikre kvaliteten samtidig med at offentlighedsperspektivet er i fokus. Museet har en unik placering mellem det specialiserede og det brede, det teoretiske og det praktiske.

Målsætning & fremgangsmåde

ARKEN ønsker at opstille de væsentlige rammer for, hvordan vi kan forbedre museumsområdet i fremtiden. Vores mål er gennem en fokuseret indsats at udforme en rapport, som analyserer museumsfeltet og fremlægger sine anbefalinger. Anbefalingerne vil være rettet mod Kulturarvsstyrelsen, de danske museer og ARKEN selv. Resultaterne af forundersøgelsen vil blive vidensdelt ved et seminar, som afholdes af ARKEN for alle museums-kategorier.

Et særlig område i forundersøgelsen vil være, hvorledes kunstmuseet bedst tiltrækker ikke-brugeren og dermed breder kunsten ud til alle.

I forundersøgelsen vil ARKEN drage nytte af danske og internationale kapaciteter på området. Vi vil naturligvis have en tæt dialog med leder for center for museologi ved Aarhus Universitet, Ane Hejlskov Larsen, som er en af de danskere, der har opbygget en stor viden om det museologiske felt. To andre centrale skikkelser, som vi planlægger at inddrage, er Hans Dam Christensen, Forskningsleder, lektor, Ph.D., specialiseret i samtidskunst og museologi med stor viden om "museumsforskning" samt Rune Gade, lektor, Ph.D., specialiseret i ny kunsthistorisk forskning, samtidskunst samt museologi.

Forundersøgelsens arbejdsgruppe:

Hans Dam Christensen, lektor, ph.d. (specialiseret i samtidskunst og museologi)

Rune Gade, lektor, ph.d. (specialiseret i ny kunsthistorisk forskning og samtidskunst)

Christian Gether, adj. professor, direktør, mag. art. & cand. mag. ARKEN

Stine Høholt, overinspektør, ph.d., ARKEN

Marie Laurberg, museumsinspektør, mag. art., ARKEN

Marie Louise Helveg Bøgh, museumsinspektør, mag. art., ARKEN

Projektledere i arbejdsgruppen: Marie Laurberg og Marie Louise Helveg Bøgh

Dialogpartnere i forundersøgelsen (work in progress):

Center for museologi, Aarhus Universitet, lektor Ane Hejlskov Larsen

Institut for Kunst- og Kulturvidenskab, Københavns Universitet, Forskerskoleleder Frederik Tygstrup

Roskilde Universitet, prorektor, professor Henning Salling Olesen

Roskilde Universitet, Professor Søren Kjærup

Danmarks Designskole, forskningsleder Anne Louise Sommer

Danmarks Pædagogiske Universitet, Lektor, Ph.D. Helene Illeris

Det Kongelige Danske Kunstakademi, Rektor Mikkel Bogh

Statens Museum for Kunst, Samlings- og forskningschef Peter Nørgaard Larsen

KUNSTEN, direktør Gitte Ørskou

Esbjerg Kunstmuseum, direktør Inge Merete Kjeldgaard

KØS/Kunstmuseet Køge Skitsesamling, direktør Christine Buhl Andersen

Museet for Samtidskunst, direktør Sanne Kofod Olsen

Kunsthallen Nikolaj, inspektør Andreas Brøgger

Institut for litteratur, kultur og medier, Syddansk Universitet, dr. phil., professor Kirsten Drotner, Centerleder af DREAM: Danish Research Centre on Education and Advanced Media Materials

The Getty Research Institute, Los Angeles, leder af Contemporary Programs and Research Andrew Perchuk

Smithsonian Center for Education and Museum Studies, Washington D.C., Stephanie L. Norby

The Courtauld Institute of Art, London, Professor, Head of Research, Caroline Arscott

Sir Norman Rosenthal, freelance curator, tidligere direktør for Royal Academy, London

Tate Gallery, London, Jennifer Mundy, Head of Collection

Tids- og rejseplan for forundersøgelsen:

Januar - februar 2010: Vidensindsamling i ind- og udland. Organisation, rammer, videnskabelig problemstilling, forskningsstrategi og forskningsplan. 3 møder i arbejdsgruppen. Møder ved relevante forskningsinstitutioner og museer i Europa og USA.

The Smithsonian Center for Education and Museum Studies, Washington:

Med sine 19 museer og 9 forskningscentre er the Smithsonian verdens største museumskompleks. Der er fortrinsvis tale om kunst- og kultur institutioner, men også naturvidenskabelige museer hører til i rækken. Et af forskningscentrene arbejder med museologi og rummer netop muligheden for at sammenføje teori og praksis med udgangspunkt i en bred vifte af erfaringer inden for de forskellige felter, som museerne dækker over.

Deltagere: Rune Gade, Christian Gether og Marie Laurberg

The Getty Research Institute, Los Angeles:

The Getty Research Institute er et yderst anerkendt forskningscenter inden for kunst og kultur. Instituttet arbejder i krydsfeltet mellem forskning, udstilling og formidling og betjener det almindelige publikum såvel som nationale og internationale forskere. Vi vil være særligt interesserede i at høre om synergi-effekten mellem: forskning, samarbejde med andre forskere/gæsteforskere, indsamling, udstilling og formidling.

Deltagere: Rune Gade, Christian Gether og Marie Laurberg

The Courtauld Institute of Art, London:

Som Getty Research Institute rummer The Courtauld Institute of Art et velrenommeret forskningscenter for kunst og museologi. Med den til instituttet tilknyttede forskerskole opretholder Courtauld et aktivt forskningsmiljø, som samtidig er udrettet mod besøgende og brugere via foredrag, workshops, mm. Arken betragter instituttets sammenkobling af forskning, kunst og museologi som forbilledlig og vil via samtaler indsamle information om erfaringerne med oversættelsen af forskningsaktiviteter til udstillinger såvel som publikumsaktiviteter.

Deltagere: Hans Dam Christensen, Stine Høholt og Marie Louise Helveg Bøgh

Tate Modern, London:

Tate har tradition for – og stor succes med – at finansiere en del af deres forskning via fondsmidler, samarbejder med andre forskningsinstitutioner, museer og med erhvervslivet. Tate agerer via de forskellige finansieringsmodeller vært for en række post.doc. og Ph.D. studerende (Doctoral students), hvilket i høj grad bidrager til museets høje forskningsniveau. Tate prioriterer ikke blot forskningen i sig selv, men også "oversættelsen" af forskningen til udstillinger og anden form for formidling til museets forskellige brugergrupper. Dels ved at forskerne selv taler og videreformidler sin indhentede viden, dels ved at andre aktører samarbejder med forskerne. Vi ønsker at høre om erfaringerne med de forskellige modeller for forskning og implementering af den. For detaljer om de forskellige forskningsprojekter se følgende link:

<http://www.tate.org.uk/research/tateresearch/researchposts/#fellowships>

Desuden er Tates bibliotek åbent for offentlige brugere. Også den del af museet ønsker vi at høre om erfaringerne med.

Deltagere: Hans Dam Christensen, Stine Høholt og Marie Louise Helveg Bøgh

Marts 2010: Resultatmål, videndeling, tidsplan, milepæle, fremtidsperspektiver m.v. 1 møde i arbejdsgruppen.

April 2010: 2 møder i arbejdsgruppen. Udformning af samlet rapport.

Maj 2010: Seminar på ARKEN

Seminar

ARKEN ønsker at vidensdele vores erfaringer fra forundersøgelsen gennem et seminar for de danske museer, Kulturarvsstyrelsen mv.

Seminaret har udgangspunkt i forundersøgelsen. Her præsenteres internationale museumsfolks visioner for fremtidens kunstmuseum og deres erfaringer med organisation, drift og udvikling. Desuden præsenteres ARKENs resultater og der lægges op til diskussion.

Seminaret vil være af en dags varighed.

Budget

	Styrelsen ansøges om
Forundersøgelse, januar – april 2010	
Honorar eller frikøb, to eksterne konsulenter (jf. arbejdsgruppe)	75.000
Løn, museumsinspektør Marie Louise H. Bøgh, ARKEN, 3 mdr. 50%	49.500
Løn, museumsinspektør Marie Laurberg, ARKEN, 3 mdr. 50%	49.500
Forskningsassistent, sekretærbistand	20.000
Rejseomkostninger* (se bilag)	102.000
Andre udgifter, bøger, kopier, etc.	4.000
Seminar* (se bilag)	72.000
I ALT	372.000

ARKEN ansøger venligst Kulturarvsstyrelsens udviklingspulje om DKK 372.000.

Vi håber Kulturarvsstyrelsen vil se velvilligt på denne ansøgning og dermed hjælpe ARKEN til at kunne bidrage med konkrete løsninger på, hvorledes fremtidens kunstmuseum skal ledes og udvikles således, at Danmark får en central stemme – også i den internationale debat.

Med venlig hilsen

Christian Gether

Museumsdirektør, adj. professor

Vedlagt: bilag 1 og 2

BILAG 1:

Rejseomkostninger:

Rundrejse København – Washington – Los Angeles, 3 personer:

Fly København – Washington D.C.: 3 x 5.000,- =	15.000,-
Hotel Washington: 3 x 3 nætter x 1.500,- =	13.500,-
Fly Washington D.C. – Los Angeles: 3 x 1.000,- =	3.000,-
Hotel Los Angeles: 3 x 4 nætter x 1.500,- =	18.000,-
Fly Los Angeles – København: 3 x 5.000,-	15.000,-
Diæter: 3 x 7 dage x 455,- =	9.555,-
I alt:	74.055,-

Rejse København – London – København, 3 personer:

Fly København – London tur/retur: 3 x 1000,-	3.000,-
Hotel London 4 nætter: 3 x 4 x 1500,-	18.000,-
Diæter: 3 x 5 x 455,- =	6.825,-
I alt:	27.825,-

Rejseomkostninger i alt: 101.880,-

Seminaromkostninger:

Anslået antal deltagere: 30

Honorarer oplægsholdere: 4 x 5000,-	20.000,-
Transport oplægsholdere	22.000,-
2 x London-København tur/retur: 1000,- = 2000,- (Courtauld og Tate)	
1 x Los Angeles-København tur/retur: 10.000,- (LACMA eller Getty)	
1 x Washington-København tur/retur: 10.000,- (Smithsonian)	
Hotel: 4 x 2 x 1100	8.800,-
Teknik (8 x 365,-)	2.920,-
Per diem, eksterne foredragsholdere (4 x 386,75 pr. dag)	1.547,-
Forplejning, konference: kaffe, frokost inkl. en vand, kaffe og kage, vand hele dagen (30 x 280,-)	8.400,-
Middag på ARKEN (10 x 350,-)	3.500,-
Kørsel, taxa: lufthavn-København t/r (2 x 4 x 300,-) + København-ARKEN t/r (2 x 4 x 300,-)	4.800,-
I alt	71.967,-

BILAG 2:

Eksempler på igangværende udviklingsprojekter, forskningsprojekter, forskningspartnerskaber og ansøgninger ved ARKEN, som støtter op om museets forskningsprofil:

- Learning 2.0 (finansieret af det Strategiske Forskningsråd med 23,5 mio.), se www.dream.dk
- BGK – billedkunstnerisk forskole, 3-årig uddannelse ved ARKEN (finansieret med støtte fra Kunstrådet og BG fonden)
- Utopia – udstillingsrække med forskningsdimension og ny museal praksis (finansieret med støtte fra Nordea fonden, 15 mio.)
- "Utopien genbesøgt" - Post.doc. bevilget af Kulturministeriets forskningspulje
- Forskningssamarbejde mellem RUC og ARKEN (finansieret af begge institutioner)
- De Unge Vilde – forskningsprojekt med udstillingsdimension, 2009-2010 (finansieret af ARKEN samt ansøgt Kulturarvsstyrelsen)
- Københavns Universitet, fast samarbejde omkring kursusudbud i kunstformidling via lyd.
- ARKENs kunstbibliotek (bibliotek og bibliotekar finansieret af ARKEN)
- ARKENs kunstfaglige stab skriver forskningsartikler, holder forelæsninger ved landets uddannelsesinstitutioner og indgår i personlige samarbejder med universiteterne. ARKENs direktør er adj. professor ved RUC, vores overinspektør er censor ved Syddansk Universitet og i "aftagerpanel" ved Københavns Universitet, vores Leder af ARKEN Undervisning og en af vores inspektører er begge mentorer ved Københavns Universitet.